

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a noua)

15 mai 2014*

„Agricultură — FEADR — Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 — Articolele 20, 26 și 28 — Ajutoare pentru modernizarea exploatațiilor agricole și ajutoare pentru creșterea valorii adăugate a produselor agricole și forestiere — Condiții de eligibilitate — Competența statelor membre — Ajutoare pentru modernizarea capacităților existente ale instalațiilor de morărit — Instalații de morărit înlocuite cu o instalație nouă de morărit unică, fără creșterea capacității — Excludere — Principiul egalității de tratament”

În cauza C-135/13,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Kúria (Ungaria), prin decizia din 31 ianuarie 2013, primită de Curte la 18 martie 2013, în procedura

Szatmári Malom Kft.

împotriva

Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Központi Szerve,

CURTEA (Camera a noua),

compusă din domnul M. Safjan, președinte de cameră, și doamnele A. Prechal (raportor) și K. Jürimaä, judecători,

avocat general: domnul P. Cruz Villalón,

grefier: domnul I. Illéssy, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 6 martie 2014,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru Szatmári Malom Kft., de F. Simonné dr. Zsúnyi, ügyvéd;
- pentru Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Központi Szerve, de A. Ivanovits, ügyvéd;
- pentru guvernul maghiar, de M. Z. Fehér și de K. Szijjártó, în calitate de agenți;
- pentru guvernul elen, de I. Chalkias și de X. Basakou, în calitate de agenți;
- pentru Comisia Europeană, de A. Sipos, de J. Aquilina și de V. Bottka, în calitate de agenți,

* Limba de procedură: maghiara.

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,
pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 20 litera (b), a articolului 26 alineatul (1) litera (a) și a articolului 28 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului din 20 septembrie 2005 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) (JO L 277, p. 1, Ediție specială, 03/vol. 66, p. 101, rectificare în JO 2012, L 206, p. 23).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Szatmári Malom Kft. (denumită în continuare „Szatmári Malom”), pe de o parte, și Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Központi Szerve (Oficiul pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală), pe de altă parte, cu privire la o decizie a acestuia din urmă prin care i s-a refuzat acordarea unui ajutor din FEADR.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

- 3 Considerentele (9), (11), (13), (20), (21), (23) și (61) ale Regulamentului nr. 1698/2005 au următorul cuprins:

„(9) Pe baza orientărilor strategice, fiecare stat membru ar trebui să își elaboreze propriul plan strategic național de dezvoltare rurală, care va servi drept cadru de referință pentru elaborarea programelor de dezvoltare rurală [...]

[...]

- (11) Pentru a asigura dezvoltarea durabilă a zonelor rurale, este necesar ca la nivel comunitar să se urmărească un număr limitat de obiective fundamentale privind competitivitatea activității agricole și forestiere, gestionarea terenurilor și a mediului, precum și calitatea vieții și diversificarea activităților în aceste zone, luând în considerare diversitatea situațiilor din regiunile în cauză, fie că sunt regiuni rurale izolate, care se confruntă cu probleme de depopulare și de declin, fie zone rurale periurbane asupra cărora centrele urbane exercită o presiune din ce în ce mai mare.

[...]

- (13) Pentru a îndeplini obiectivul de ameliorare a competitivității sectorului agricol și forestier, ar trebui să se elaboreze strategii de dezvoltare clare, care să urmărească optimizarea și adaptarea potențialului uman, a potențialului fizic și a calității producției agricole.

[...]

- (20) În ceea ce privește potențialul fizic, ar trebui să se prevadă o serie de măsuri pentru modernizarea exploataților agricole, ameliorarea valorii economice a pădurilor, creșterea valorii adăugate a produselor agricole și forestiere, promovarea dezvoltării de noi produse, procedee și tehnologii în sectorul agricol, alimentar și forestier, ameliorarea și dezvoltarea infrastructurilor agricole și forestiere, reconstituirea potențialului de producție agricolă afectat de catastrofe naturale și punerea în aplicare a unor acțiuni de prevenire adecvate.

(21) Ajutorul comunitar pentru investiții agricole are ca obiectiv modernizarea exploatațiilor agricole și ameliorarea performanțelor lor economice, prin îmbunătățirea utilizării factorilor de producție, în special prin adoptarea de noi tehnologii și prin inovare, favorizând calitatea, producția biologică, precum și diversificarea în interiorul și/sau exteriorul exploatației, inclusiv sectorul nealimentar și culturile energetice; ajutorul urmărește, de asemenea, ameliorarea situației exploatațiilor în ceea ce privește respectarea mediului, securitatea la locul de muncă, igiena și bunăstarea animalelor [...]

[...]

(23) Ar trebui încurajată ameliorarea prelucrării și comercializării produselor agricole și forestiere primare prin susținerea investițiilor care au următoarele obiective: consolidarea eficacității sectoarelor prelucrării și comercializării, promovarea prelucrării produselor agricole și forestiere destinate energiei regenerabile, dezvoltarea de noi tehnologii și introducerea inovațiilor, deschiderea de noi deșeuuri comerciale pentru produsele [agriculturii] și [silviculturii], punerea accentului pe calitate, ameliorarea protecției mediului, a securității la locul de muncă, a igienei și bunăstării animalelor, după caz. În acest sens, ar trebui avute în vedere, ca regulă generală, microîntreprinderile, întreprinderile mici și mijlocii și alte întreprinderi sub o anumită dimensiune, care sunt cele mai în măsură să aducă un plus de valoare produselor locale [...]

[...]

(61) În conformitate cu principiul subsidiarității și sub rezerva anumitor excepții, eligibilitatea cheltuielilor ar trebui să fie reglementată de normele naționale corespunzătoare.”

4 Articolul 2 literele (c)-(e) din Regulamentul nr. 1698/2005 conține următoarele definiții:

„[...]

(c) «axă»: un grup coerent de măsuri cu obiective specifice care rezultă direct din punerea în aplicare a acestora și contribuie la realizarea unuia sau a mai multe obiective definite la articolul 4;

(d) «măsură»: un ansamblu de operațiuni care contribuie la punerea în aplicare a unei axe [...];

(e) «operațiune»: un proiect, un contract, un aranjament sau o altă acțiune, selectate conform criteriilor stabilite pentru programul de dezvoltare rurală în cauză și puse în aplicare de unul sau mai mulți beneficiari pentru a îndeplini obiectivele prevăzute la articolul 4[.]”

5 Articolul 11 alineatele (1) și (2) din regulamentul menționat prevede:

„(1) Fiecare stat membru prezintă un plan strategic național care indică, luând în considerare orientările strategice ale Comunității, prioritățile acțiunii FEADR și ale statului membru în cauză, obiectivele specifice ale acestora, contribuția FEADR și celelalte resurse financiare.

(2) [...] Acesta este pus în aplicare prin programele de dezvoltare rurală.”

6 Conform articolului 15 alineatul (1) primul paragraf din același regulament:

„FEADR intervine în statele membre în cadrul unor programe de dezvoltare rurală. Aceste programe pun în aplicare o strategie de dezvoltare rurală prin intermediul unei serii de măsuri grupate în conformitate cu axele definite la titlul IV. [...]”

7 Articolul 16 litera (c) din Regulamentul nr. 1698/2005 prevede:

„Orice program de dezvoltare rurală conține:

[...]

(c) informații privind axele și măsurile propuse pentru fiecare axă, precum și descrierea acestora [...]"

8 Conform articolului 18 din regulamentul menționat:

„(1) Orice program de dezvoltare rurală este elaborat de statul membru [...]

[...]

(3) Comisia evaluează programele propuse în funcție de coerența acestora cu orientările strategice ale Comunității și cu planul strategic național, precum și cu prezentul regulament.

Atunci când Comisia consideră că un program de dezvoltare rurală nu corespunde orientărilor strategice ale Comunității, planului strategic național sau prezentului regulament, aceasta invită statul membru să revizuiască programul propus în consecință.

(4) Fiecare program de dezvoltare rurală este aprobat în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 90 alineatul (2)."

9 În temeiul schemei de ajutor din cadrul axei 1, intitulată „Ameliorarea competitivității sectoarelor agricol și forestier”, articolul 20 din același regulament prevede:

„Ajutorul în favoarea competitivității sectoarelor agricol și forestier se referă la:

[...]

(b) măsuri menite să restructureze și să dezvolte capitalul fizic, precum și să promoveze inovația, prin:

(i) modernizarea exploatațiilor agricole;

[...]

(iii) creșterea valorii adăugate a produselor agricole și forestiere;

[...]"

10 Articolul 26 din Regulamentul nr. 1698/2005, intitulat „Modernizarea exploatațiilor agricole”, prevede la alineatul (1):

„Ajutorul prevăzut la articolul 20 litera (b) punctul (i) se acordă pentru investițiile materiale și/sau nemateriale care:

(a) ameliorează nivelul global de performanță al exploatației [...]

[...]"

- 11 Articolul 28 din regulamentul menționat, intitulat „Creșterea valorii adăugate pentru produsele agricole și forestiere”, prevede la alineatul (1):

„Ajutorul prevăzut la articolul 20 litera (b) punctul (iii) se acordă în cazul investițiilor materiale și/sau nemateriale care:

(a) ameliorează nivelul global de performanță al întreprinderilor;

(b) vizează:

— prelucrarea și/sau comercializarea produselor prevăzute la anexa I la tratat, cu excepția produselor pescărești și a produselor forestiere [...]

[...]”

- 12 Conform articolului 71 alineatul (3) primul paragraf din același regulament:

„Normele de eligibilitate a cheltuielilor se stabilesc la nivel național, sub rezerva condițiilor specifice stabilite în temeiul prezentului regulament pentru anumite măsuri de dezvoltare rurală.”

Dreptul maghiar

- 13 Potrivit articolului 1 din Ordinul nr. 47/2008 al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale din 17 aprilie 2008 privind condițiile de acordare a ajutorului din FEADR pentru creșterea valorii adăugate pentru produsele agricole [Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a mezőgazdasági termékek értéknöveléséhez nyújtandó támogatások részletes feltételeiről szóló 47/2008. (IV. 17.) FVM rendelet] (denumit în continuare „Ordinul nr. 47”):

„Ajutorul urmărește, prin ameliorarea prelucrării și a comercializării produselor agricole sau prin introducerea unor noi produse, procedee și tehnologii, creșterea rezultatului global și a competitivității exploatațiilor agricole și a întreprinderilor din industria alimentară, ameliorarea condițiilor de siguranță și de igienă a alimentelor și reducerea presiunii asupra mediului.”

- 14 Articolul 6 alineatul (3) din Ordinul nr. 47 prevede:

„În ceea ce privește produsele din cadrul subpozițiilor [nomenclurii combinate (NC)] ale căror coduri încep cu 0203, cu 0401 și cu 1101-1104, precum și cele din cadrul subpozițiilor NC 0206 30 00-0206 80 10 și 0207 11 10-0207 14 99, ajutorul poate fi acordat pentru operațiuni destinate exclusiv modernizării capacităților existente ale instalațiilor de morărit, de prelucrare a laptelui și ale abatoarelor.”

- 15 Potrivit articolului 12 din Ordinul menționat:

„Prezentul ordin conține dispozițiile necesare punerii în aplicare a articolelor 26 și 28 din Regulamentul [nr. 1698/2005].”

Litigiul principal și întrebările preliminare

- 16 La 30 noiembrie 2009, Szatmári Malom a depus o cerere de ajutor pentru creșterea valorii adăugate a produselor agricole. Potrivit respectivei cereri, Szatmári Malom intenționa să construiască la Veszprém Kádártán (Ungaria) o instalație nouă de morărit care să regroupeze capacitățile a trei instalații de morărit existente, care urmau totodată să fie scoase din uz.

- 17 Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Központi Szerve a respins cererea menționată pentru motivul că, în temeiul articolului 6 alineatul (3) din Ordinul nr. 47, ar putea fi acordat un ajutor doar pentru modernizarea unor instalații de morărit existente, iar nu pentru construirea unei noi instalații de morărit în alt loc.
- 18 Szatmári Malom a introdus o acțiune împotriva acestei decizii la Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság (Tribunalul Districtual Jász-Nagykun-Szolnok). Deși admitea faptul că reglementarea națională în cauză are drept obiectiv evitarea unei creșteri a numărului întreprinderilor de morărit, Szatmári Malom a arătat, în susținerea acestei acțiuni, că utilizarea capacității eliberate de cele trei instalații de morărit scoase din uz trebuia, în speță, să îi permită să desfășoare o activitate de producție preexistentă în condiții mai moderne, cu ameliorarea în consecință a nivelului global al rezultatelor întreprinderii.
- 19 Acțiunea menționată a fost respinsă prin hotărârea Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság din 14 noiembrie 2011. Această instanță a considerat că articolul 1 și articolul 6 alineatul (3) din Ordinul nr. 47 nu puteau fi interpretate în sensul că a doua dintre aceste dispoziții ar permite de asemenea acordarea unui ajutor pentru măsuri de dezvoltare realizate prin intermediul unor capacități de producție devenite disponibile ca urmare a scoaterii din uz a instalațiilor de morărit existente. În această privință, instanța a arătat printre altele că articolul 12 din Ordinul nr. 47 subliniază că acesta stabilește condițiile de punere în aplicare a articolelor 26 și 28 din Regulamentul nr. 1698/2005 și că articolul 20 litera (b) punctul (i) din acesta, la care face trimitere articolul 26, garantează realizarea unor măsuri de modernizare, iar nu construirea unor noi unități de producție.
- 20 În susținerea recursului declarat împotriva acestei hotărâri la Kúria, Szatmári Malom arată printre altele că aceasta se întemeiază pe o interpretare eronată a Regulamentului nr. 1698/2005. Ea susține în special că Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság a făcut referire în mod greșit la articolul 20 litera (b) punctul (i) din acest regulament, având în vedere că cererea de ajutor în litigiu nu a fost introdusă pentru modernizarea unei exploatații de producție agricolă menționate în respectiva dispoziție, ci pentru creșterea valorii adăugate a produselor agricole, ipoteză care se încadrează doar la articolul 28 din regulamentul citat, care prevede acordarea unor ajutoare în scopul ameliorării nivelului global de performanță al întreprinderilor.
- 21 Or, potrivit Szatmári Malom, proiectul în discuție în litigiul principal îndeplinește cerințele impuse de această ultimă dispoziție, astfel încât doar o interpretare a Ordinului nr. 47 care să conducă la acordarea ajutorului solicitat ar fi fost de natură să asigure, în conformitate cu principiul supremației dreptului Uniunii, conformitatea hotărârii menționate cu dispozițiile Regulamentului nr. 1698/2005.
- 22 La rândul său, Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Központi Szerve arată că decizia sa era întemeiată doar pe Ordinul nr. 47, astfel încât Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság nu trebuia să interpreteze dispozițiile Regulamentului nr. 1698/2005. Potrivit oficiului menționat, articolul 6 alineatul (3) din acest ordin ar fi, în orice caz, conform cu regulamentul menționat.
- 23 În acest context, Kúria a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:
- „1) Faptul că o întreprindere intenționează să creeze o nouă unitate de producție, fără să sporească capacitatea existentă, în urma închiderii fostelor unități de producție intră în sfera noțiunii de ameliorare a nivelului global de performanță al exploatației agricole, utilizată în cadrul articolului 26 alineatul (1) litera (a) din [Regulamentul nr. 1698/2005]?
- 2) Se poate considera că investiția pe care urmează să o facă reclamanta reprezintă o investiție care urmărește ameliorarea nivelului global de performanță al întreprinderilor, în sensul articolului 20 litera (b) punctul (iii) și al articolului 28 alineatul (1) litera (a) din [Regulamentul nr. 1698/2005]?

- 3) Sunt compatibile cu articolul 28 alineatul (1) litera (a) din [Regulamentul nr. 1698/2005] prevederile articolului 6 alineatul (3) din [Ordinul nr. 47], în condițiile în care acestea prevăd, în ceea ce privește industria morăritului, acordarea de ajutoare numai pentru operațiunile care urmăresc modernizarea capacității existente? [Acest regulament] permite adoptarea unei reglementări naționale care să excludă, din motive economice, acordarea de ajutoare pentru anumite măsuri de dezvoltare?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

- 24 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 26 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 1698/2005 trebuie interpretat în sensul că noțiunea de ameliorare a nivelului global de performanță al exploatației agricole, în sensul dispoziției menționate, poate să includă o operațiune prin care o întreprindere care are ca activitate exploatarea instalațiilor de morărit scoate din uz instalații vechi de morărit pentru a le înlocui cu o instalație nouă de morărit, fără creșterea capacității existente.
- 25 Trebuie subliniat de la bun început că, după cum rezultă din chiar termenii săi, dispoziția menționată, asemenea, de altfel, articolului 20 litera (b) punctul (i) din Regulamentul nr. 1698/2005, căruia îi precizează domeniul de aplicare, vizează „exploatațiile agricole”.
- 26 În observațiile sale, Comisia a arătat în această privință că instalațiile de morărit nu pot fi considerate exploatații agricole în sensul dispozițiilor menționate, astfel încât acestea din urmă nu ar avea vocație de a se aplica unei operațiuni precum cea în discuție în litigiul principal.
- 27 În această privință, este necesar să se amintească, cu titlu introductiv, că, după cum reiese din considerentul (61) și din articolul 71 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1698/2005, deși regulile de eligibilitate a cheltuielilor sunt stabilite în general la nivel național, acest lucru nu se întâmplă decât sub rezerva condițiilor speciale stabilite în temeiul regulamentului menționat pentru anumite măsuri de dezvoltare rurală (Hotărârea Ketelä, C-592/11, EU:C:2012:673, punctul 38).
- 28 Ajutorul pentru modernizarea exploatațiilor agricole prevăzut la articolul 20 litera (b) punctul (i) și la articolul 26 din Regulamentul nr. 1698/2005 se referă la o astfel de măsură, iar condiția de eligibilitate care privește atribuirea ajutorului unei „exploatații agricole” constituie o condiție specială a acestei măsuri.
- 29 Pe de altă parte, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, atât din cerințele aplicării uniforme a dreptului Uniunii, cât și din cele ale principiului egalității de tratament rezultă că termenii unei dispoziții de drept al Uniunii care nu fac nicio trimitere expresă la dreptul statelor membre pentru a stabili sensul și domeniul de aplicare al acesteia trebuie, în mod normal, să primească în întreaga Uniune Europeană o interpretare autonomă și uniformă (a se vedea în special Hotărârea Ketelä, EU:C:2012:673, punctul 34 și jurisprudența citată).
- 30 Noțiunea de exploatație agricolă nu face obiectul niciunei definiții în Regulamentul nr. 1698/2005.
- 31 În aceste condiții, determinarea semnificației și a sferei de aplicare a termenilor pentru care dreptul Uniunii nu oferă, așadar, nicio definiție trebuie realizată conform sensului lor obișnuit în limbajul curent, ținând cont de contextul în care sunt utilizați și de obiectivele urmărite de reglementarea din care fac parte (Hotărârea Ketelä, EU:C:2012:673, punctul 51 și jurisprudența citată).

- 32 În ceea ce privește termenii utilizați la articolul 26 din Regulamentul nr. 1698/2005, trebuie să se amintească faptul că Curtea a decis deja că domeniul de aplicare al unei expresii precum „exploatație agricolă” poate varia printre altele în funcție de scopurile specifice urmărite de normele de drept al Uniunii în cauză (a se vedea Hotărârea Azienda Avicola Sant’Anna, 85/77, EU:C:1978:38, punctul 9).
- 33 În ceea ce privește contextul în care se înscrie dispoziția menționată, rezultă din considerentele (13) și (20) ale Regulamentului nr. 1698/2005, precum și din articolul 20 litera (b) punctele (i) și (iii) din acest regulament că, specificând diversele tipuri de măsuri destinate optimizării și adaptării potențialului fizic, legiuitorul Uniunii a operat printre altele o distincție între măsurile pentru modernizarea exploatațiilor agricole și măsurile pentru creșterea valorii adăugate a produselor agricole.
- 34 Aceste două tipuri de operațiuni fac, pe de altă parte, obiectul a două dispoziții distincte, și anume articolele 26 și 28 din Regulamentul nr. 1698/2005, având ca obiect precizarea anumitor caracteristici pe care operațiunile menționate trebuie, respectiv, să le îndeplinească.
- 35 În această privință, articolul 26 din Regulamentul nr. 1698/2005 arată că operațiunile care pot beneficia de un ajutor pentru modernizarea exploatațiilor agricole sunt investițiile materiale și/sau nemateriale care, printre altele, ameliorează „nivelul global de performanță al exploatației”, în timp ce articolul 28 din regulamentul menționat precizează că operațiunile care pot beneficia de un ajutor pentru creșterea valorii adăugate a produselor agricole sunt investițiile materiale și/sau nemateriale care ameliorează „nivelul global de performanță al întreprinderilor” și privesc în special „prelucrarea și/sau comercializarea produselor [agricole] prevăzute la anexa I la tratat”.
- 36 În plus, trebuie subliniat că considerentul (21) al Regulamentului nr. 1698/2005 califică ajutorul pentru modernizarea exploatațiilor agricole menționat la articolul 20 litera (b) punctul (i) și la articolul 26 din acest regulament drept „ajutor [...] pentru investiții agricole” și face referire în această privință, printre altele la o îmbunătățire a utilizării „factorilor de producție” și la necesitatea de a favoriza „producția biologică”, precum și la „diversificarea în interiorul și/sau exteriorul exploatației, inclusiv sectorul nealimentar și culturile energetice”.
- 37 Considerentul (23) din regulamentul menționat, care privește ajutorul pentru creșterea valorii adăugate a produselor agricole, precizează, la rândul său, că ajutorul menționat urmărește să încurajeze ameliorarea „prelucrării” și a comercializării „produselor agricole [...] primare” prin susținerea investițiilor care au ca obiectiv, printre altele, consolidarea eficacității sectoarelor „prelucrării” și comercializării.
- 38 Din distincția realizată astfel de legiuitorul Uniunii și din ansamblul precizărilor menționate care figurează la articolele 26 și 28 și în considerentele (21) și (23) ale Regulamentului nr. 1698/2005 rezultă că, în cadrul contextului normativ instituit prin acest regulament, prin „exploatație agricolă”, în sensul articolului 20 litera (b) punctul (i) și al articolului 26 din acesta, trebuie să se înțeleagă o exploatație având ca activitate producerea de produse agricole primare (a se vedea de asemenea în acest sens, în legătură cu reglementările anterioare aferente celor două tipuri de ajutor examinate aici, Hotărârea Cattaneo Adorno/Comisia, 107/80, EU:C:1981:127, punctele 19 și 21).
- 39 În aceste condiții, trebuie să se constate că o întreprindere precum Szatmári Malom, care nu produce produse agricole primare, ci exploatează instalații de morărit în care transformă astfel de produse, nu constituie o „exploatație agricolă” în sensul articolului 26 din Regulamentul nr. 1698/2005.
- 40 În schimb, o astfel de întreprindere intră în domeniul de aplicare al articolului 20 litera (b) punctul (iii) și al articolului 28 alineatul (1) din acest regulament și, prin urmare, poate beneficia de un ajutor în temeiul dispozițiilor menționate.

- 41 Având în vedere tot ceea ce precedă, trebuie să se răspundă la prima întrebare că articolul 26 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 1698/2005 trebuie interpretat în sensul că noțiunea de ameliorare a nivelului global de performanță al exploatației agricole, în sensul dispoziției menționate, nu poate să includă o operațiune prin care o întreprindere care are ca activitate exploatarea instalațiilor de morărit scoate din uz instalații vechi de morărit pentru a le înlocui cu o instalație nouă de morărit, fără creșterea capacității existente.

Cu privire la a doua întrebare

- 42 Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 20 litera (b) punctul (iii) și articolul 28 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 1698/2005 trebuie interpretate în sensul că o operațiune care constă în scoaterea din uz a unor instalații de morărit vechi și înlocuirea acestora cu o instalație nouă de morărit, fără creșterea capacității existente, poate să amelioreze nivelul global de performanță al întreprinderii în sensul celei de a doua dintre aceste dispoziții.
- 43 În această privință, s-a arătat deja la punctul 40 din prezenta hotărâre că o întreprindere care exploatează una sau mai multe instalații de morărit și care este, prin urmare, activă în sectorul prelucrării produselor agricole primare poate intra în domeniul de aplicare al dispozițiilor menționate și poate beneficia de un ajutor în temeiul acestora. Nu se contestă nici că o operațiune precum cea în discuție în litigiul principal reprezintă o investiție materială care îndeplinește condiția de a avea legătură cu prelucrarea produselor menționate în anexa I la tratat, pe care o stabilește articolul 28 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 1698/2005.
- 44 În ceea ce privește aspectul dacă o astfel de operațiune poate determina o „ameliorare a nivelului global de performanță” al întreprinderii menționate, în sensul articolului 28 alineatul (1) litera (a) din regulamentul menționat, trebuie să se sublinieze că în textul articolului 28 alineatul (1) nu există niciun element care să sugereze că ajutoarele menționate de acesta ar trebui să fie excluse în cazuri în care o astfel de ameliorare a rezultatelor este realizată de întreprinderea în cauză datorită înlocuirii uneia sau a mai multe instalații de prelucrare existente cu o instalație nouă.
- 45 După cum a arătat în mod întemeiat Comisia, o astfel de interpretare restrictivă a articolului 28 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1698/2005 nu ar putea să se justifice nici prin luarea în considerare a obiectivelor urmărite prin această dispoziție.
- 46 Rezultă astfel din articolul 20 litera (b) punctul (iii) și din articolul 28 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1698/2005, interpretate în lumina considerentelor (13), (20) și (23) ale acestuia, că măsurile de susținere prevăzute de dispozițiile respective urmăresc printre altele ameliorarea prelucrării produselor agricole primare prin susținerea investițiilor care au ca obiectiv consolidarea eficacității sectorului prelucrării, în scopul de a crește valoarea adăugată a produselor agricole și de a contribui în acest mod la atingerea obiectivului regulamentului menționat, care constă în ameliorarea competitivității sectorului agricol.
- 47 Or, este evident că ameliorarea performanței unei întreprinderi de prelucrare care exploatează una sau mai multe instalații de morărit, obținută datorită înlocuirii unor instalații existente cu o instalație nouă, poate să contribuie la urmărirea unor astfel de obiective.
- 48 Având în vedere ceea ce precedă, trebuie să se răspundă la a doua întrebare că articolul 20 litera (b) punctul (iii) și articolul 28 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 1698/2005 trebuie interpretate în sensul că o operațiune care constă în scoaterea din uz a unor instalații vechi de morărit și înlocuirea acestora cu o instalație nouă de morărit, fără creșterea capacității existente, poate să amelioreze nivelul global de performanță al întreprinderii în sensul celei de a doua dispoziții menționate.

Cu privire la a treia întrebare

- 49 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că articolul 6 alineatul (3) din Ordinul nr. 47 prevede că ajutorul pentru creșterea valorii adăugate a produselor agricole, în ceea ce privește instalațiile de morărit, poate fi acordat doar pentru operațiuni destinate modernizării capacităților existente ale acestora.
- 50 În ceea ce privește rațiunea de a fi a acestei limitări, deși, în întrebarea sa, instanța de trimitere face referire în această privință, în termeni generali, la motive economice care justifică excluderea anumitor măsuri de dezvoltare, din indicația cuprinsă în decizia de trimitere și reprodusă la punctul 18 din prezenta hotărâre pare să reiasă că respectiva limitare se explică, în esență, printr-o voință de a nu încuraja o creștere a numărului de instalații de morărit în activitate.
- 51 Întrebat cu privire la acest aspect în ședință, guvernul maghiar a confirmat, la rândul său, că limitarea menționată urmărea efectiv să evite încurajarea, prin acordarea de ajutoare, a apariției unor capacități de prelucrare suplimentare în sectorul morăritului.
- 52 Pe de altă parte, atât guvernul maghiar, cât și Comisia au subliniat în această privință că din planul de dezvoltare rurală maghiar stabilit în temeiul articolului 18 din Regulamentul nr. 1698/2005 rezultă că, în statul membru menționat, sectorul morăritului este caracterizat printr-o importantă subutilizare a capacităților existente.
- 53 Având în vedere ceea ce precedă, a treia întrebare trebuie interpretată ca urmărind, în esență, să se stabilească dacă articolul 28 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 1698/2005 trebuie interpretat în sensul că se opune adoptării unei reglementări naționale precum cea în discuție în litigiul principal, care instituie un ajutor pentru creșterea valorii adăugate a produselor agricole de care, în ceea ce privește întreprinderile care exploatează instalații de morărit, pot beneficia doar operațiunile având ca scop modernizarea capacităților existente ale instalațiilor de morărit menționate, iar nu și cele care presupun construirea unor noi capacități.
- 54 În această privință trebuie amintit, cu titlu introductiv, că, deși, având în vedere înseși natura și funcția lor în sistemul de izvoare ale dreptului Uniunii, dispozițiile unui regulament au în general un efect imediat în ordinele juridice naționale, fără a fi necesar ca autoritățile naționale să adopte măsuri de aplicare, anumite dispoziții ale unui regulament pot necesita totuși, pentru punerea lor în aplicare, adoptarea de către statele membre a unor măsuri de aplicare (a se vedea în special Hotărârea Ketelä, EU:C:2012:673, punctul 35 și jurisprudența citată).
- 55 În această privință, rezultă dintr-o jurisprudență constantă că statele membre pot adopta măsuri de aplicare a unui regulament dacă prin aceasta nu împiedică aplicabilitatea directă a regulamentului, nu disimulează natura sa comunitară și specifică exercitarea marjei de apreciere acordate prin regulament, rămânând totodată în limitele dispozițiilor acestuia (a se vedea în special Hotărârea Ketelä, EU:C:2012:673, punctul 36 și jurisprudența citată).
- 56 În ceea ce privește mai precis Regulamentul nr. 1698/2005, la punctul 27 din prezenta hotărâre s-a amintit deja că din considerentul (61) și din articolul 71 alineatul (3) din regulamentul menționat reiese că, sub rezerva condițiilor speciale stabilite în temeiul acestuia pentru anumite măsuri de dezvoltare rurală, regulile de eligibilitate a cheltuielilor sunt stabilite în general la nivel național.
- 57 În speță, cerința stabilită la articolul 28 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 1698/2005, potrivit căreia operațiunea preconizată trebuie să fie de natură să asigure o ameliorare a nivelului global de performanță al întreprinderii, constituie, desigur, o astfel de condiție specială și, prin urmare, o condiție de eligibilitate pentru ajutorul prevăzut de această dispoziție.

- 58 În schimb, nu rezultă nicidecum din cerința menționată că orice tip de investiție care permite unei întreprinderi de prelucrare, precum o întreprindere care exploatează una sau mai multe instalații de morărit, să amelioreze nivelul global al performanței sale trebuie în mod necesar să poată beneficia de un ajutor în temeiul dispoziției menționate.
- 59 Astfel, trebuie amintit că, în ceea ce privește finanțările care trebuie stabilite în cadrul Regulamentului nr. 1698/2005 și după cum reiese în special din cuprinsul articolelor 16 și 18 din acesta, statele membre sunt chemate să își stabilească propriile programe de dezvoltare rurală, care să conțină, printre altele, măsurile propuse pentru fiecare axă, precum și o descriere a acestora, întrucât aceste programe trebuie să fie ulterior supuse procedurilor de evaluare și de aprobare prevăzute la articolul 18.
- 60 În acest cadru, astfel cum tocmai s-a amintit la punctele 55 și 56 din prezenta hotărâre, statelor membre le este permis, printre altele, să prevadă, în scopul acordării ajutoarelor finanțate prin FEADR, condiții de eligibilitate care se adaugă celor rezultate din dispozițiile Regulamentului nr. 1698/2005, în măsura în care, procedând în acest mod, specifică exercitarea unei marje de apreciere acordate prin regulament, rămânând totodată în limitele dispozițiilor acestuia.
- 61 În speță, după cum reiese din cuprinsul punctelor 49-51 din prezenta hotărâre, prin adoptarea articolului 6 alineatul (3) din Ordinul nr. 47, autoritățile maghiare au prevăzut că un ajutor pentru creșterea valorii adăugate a produselor agricole, precum cel menționat la articolul 28 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 1698/2005, poate, în ceea ce privește instalațiile de morărit, să fie acordat exclusiv pentru operațiuni destinate modernizării capacităților existente ale acestora, iar aceasta, în esență, în scopul de a evita încurajarea, prin asemenea ajutoare, a unei creșteri a capacităților existente în acest sector de activitate.
- 62 Or, nu rezultă în niciun fel din elementele dosarului transmis Curții că, stabilind o astfel de condiție de eligibilitate pentru ajutorul în discuție, autoritățile maghiare ar fi depășit marja amplă de apreciere care le este conferită prin regulamentul menționat în scopul, printre altele și astfel cum subliniază considerentul (11) al acestuia, de a lua în considerare diversitatea situațiilor din regiunile în cauză și nici că nu ar fi rămas în limitele dispozițiilor acestui regulament.
- 63 În această privință, rezultă în special din explicațiile oferite de guvernul maghiar și de Comisie, menționate la punctul 52 din prezenta hotărâre, că, în speță, o astfel de limitare se poate explica având în vedere situația de subutilizare a capacităților existente, care caracterizează, în statul membru menționat, sectorul de activitate al morăritului.
- 64 Cu toate acestea, după cum subliniază instanța de trimitere, operațiunea în discuție în litigiul principal prezintă particularitatea că construirea unei noi instalații de morărit pe care o implică se realizează prin înlocuirea unor instalații de morărit existente, care sunt scoase din uz, fără ca operațiunea menționată să genereze o creștere a capacităților existente.
- 65 În această privință, fiind vorba, precum în speță, despre ajutoare acordate în temeiul Regulamentului nr. 1698/2005, trebuie amintit că, potrivit articolului 51 alineatul (1) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, dispozițiile acesteia se aplică statelor membre în cazul în care acestea pun în aplicare dreptul Uniunii. Cu ocazia acestei puneri în aplicare, statele membre sunt de asemenea obligate să asigure respectarea principiilor generale ale acestui drept, precum, în special, principiul egalității de tratament consacrat la articolul 20 din această carte (Ordonanța Dél-Zempléni Nektár Leader Nonprofit, C-24/13, EU:C:2014:40, punctul 17 și jurisprudența citată).
- 66 Or, potrivit unei jurisprudențe constante, principiul general al egalității de tratament impune ca situații comparabile să nu fie tratate în mod diferit și ca situații diferite să nu fie tratate în același mod, cu excepția cazului în care un astfel de tratament este justificat în mod obiectiv (a se vedea în special Hotărârea Arcelor Atlantique et Lorraine și alții, C-127/07, EU:C:2008:728, punctul 23 și jurisprudența citată, precum și Hotărârea Soukupová, C-401/11, EU:C:2013:223, punctul 29 și jurisprudența citată).

- 67 În această privință, elementele care definesc diferite situații și astfel caracterul comparabil al acestora trebuie să fie determinate și evaluate în special în funcție de obiectul și de finalitatea actului care instituie distincția în cauză (a se vedea în special Hotărârea IBV & Cie, C-195/12, EU:C:2013:598, punctele 52 și 53, precum și jurisprudența citată).
- 68 În ceea ce privește obiectivul urmărit în speță de condiția de eligibilitate în discuție în litigiul principal, s-a arătat anterior că aceasta pare să aibă rolul de a asigura că schema de ajutor în discuție contribuie la o ameliorare a nivelului global al performanței întreprinderilor active în sectorul morăritului, evitând încurajarea construirii unor noi capacități într-un sector caracterizat printr-o subutilizare a capacităților existente.
- 69 Or, sub rezerva aprecierii finale, care revine, în această privință, instanței de trimitere, rezultă că, în raport cu un astfel de obiectiv, situația în care una sau mai multe instalații de morărit sunt scoase din uz pentru a fi înlocuite cu o instalație nouă de morărit, fără creșterea capacităților existente, poate fi considerată ca fiind comparabilă cu cea în care instalațiile de morărit preexistente sunt modernizate, astfel încât excluderea primei situații de la beneficiul schemei de ajutor menționate ar fi de natură să încalce principiul egalității de tratament.
- 70 În acest context, trebuie, în sfârșit, să se amintească faptul că rezultă dintr-o jurisprudență constantă că, la aplicarea dreptului intern, instanțele naționale sunt obligate, în măsura posibilului, să interpreteze dispozițiile acestuia într-un mod care permite să se asigure conformitatea acestuia cu dreptul Uniunii. Această obligație de interpretare conformă a dreptului național este astfel inerentă sistemului Tratatului FUE, în măsura în care permite instanțelor naționale să asigure, în cadrul competențelor lor, deplina eficacitate a dreptului Uniunii atunci când judecă litigiile cu care sunt sesizate (a se vedea în special Hotărârea Rusedespred, C-138/12, EU:C:2013:233, punctul 37 și jurisprudența citată).
- 71 Având în vedere tot ceea ce precedă, trebuie să se răspundă la a treia întrebare că articolul 28 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 1698/2005 trebuie interpretat în sensul că nu se opune, în principiu, adoptării unei reglementări naționale precum cea în discuție în litigiul principal, care instituie un ajutor pentru creșterea valorii adăugate a produselor agricole de care, în ceea ce privește întreprinderile care exploatează instalații de morărit, pot beneficia doar operațiunile având ca scop modernizarea capacităților existente ale instalațiilor de morărit menționate, iar nu și cele care implică construirea unor noi capacități. Cu toate acestea, într-o situație precum cea în discuție în litigiul principal, în care una sau mai multe instalații de morărit sunt scoase din uz pentru a fi înlocuite cu o instalație nouă de morărit, fără creșterea capacităților, revine instanței naționale sarcina de a se asigura că o astfel de reglementare este aplicată într-un mod care asigură respectarea principiului egalității de tratament.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 72 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a noua) declară:

- 1) Articolul 26 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului din 20 septembrie 2005 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) trebuie interpretat în sensul că noțiunea de ameliorare a nivelului global de performanță al exploatației agricole, în sensul dispoziției**

menționate, nu poate să includă o operațiune prin care o întreprindere care are ca activitate exploatarea unor instalații de morărit scoate din uz instalații vechi de morărit pentru a le înlocui cu o instalație nouă de morărit, fără creșterea capacității existente.

- 2) Articolul 20 litera (b) punctul (iii) și articolul 28 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 1698/2005 trebuie interpretate în sensul că o operațiune care constă în scoaterea din uz a unor instalații vechi de morărit și înlocuirea acestora cu o instalație nouă de morărit, fără creșterea capacității existente, poate să amelioreze nivelul global de performanță al întreprinderii în sensul celei de a doua dispoziții menționate.
- 3) Articolul 28 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 1698/2005 trebuie interpretat în sensul că nu se opune, în principiu, adoptării unei reglementări naționale precum cea în discuție în litigiul principal, care instituie un ajutor pentru creșterea valorii adăugate a produselor agricole de care, în ceea ce privește întreprinderile care exploatează instalații de morărit, pot beneficia doar operațiunile având ca scop modernizarea capacităților existente ale instalațiilor de morărit menționate, iar nu și cele care implică construirea unor noi capacități. Cu toate acestea, într-o situație precum cea în discuție în litigiul principal, în care una sau mai multe instalații de morărit sunt scoase din uz pentru a fi înlocuite cu o instalație de morărit nouă, fără creșterea capacităților, revine instanței naționale sarcina de a se asigura că o astfel de reglementare este aplicată într-un mod care asigură respectarea principiului egalității de tratament.

Semnături